

Liikenne- ja viestintäministeriö

kirjaamo@lvm.fi

Lausuntopyyntöne 8.5.2017, dnro LVM/1832/03/2016

## **Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausunto vesiliikennelain kokonaisuudistusta koskevasta arviomuistiosta**

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (Tukes) lausuntoa vesiliikennelain kokonaisuudistusta koskevasta arviomuistiosta. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto esittää alla olevat kommentit arviomuistiosta.

### **Vuokravenesääntelyn keventämistarpeet**

Jos vuokravenelainsäädännöstä luovutaan kokonaan, luopuminen saattaa vaikuttaa palvelujen osalta kuluttajaturvallisuuslain (920/2011, KuTuL) soveltamisalaa laajentavasti. Tässä vaiheessa on vielä epäselvää, missä määrin vuokravenepalveluiden valvonta siirtyisi Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle. Vuokravenettä koskevat myös yleiset veneitä ja vesillä liikkumista koskevat säännökset, jotka saattaisivat uudistuksenkin jälkeen kattaa suurimman osan vuokravenetoiminnan sääntelystä. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pitää tärkeänä, että vuokravenneiden ja vuokravenepalveluiden valvontaa ei lakiuudistuksen myötä siirrettäisi nykyistä laajemmin Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimivaltaan ja kuluttajaturvallisuuslain soveltamisalalle.

Tämänhetkisillä veneilyä valvovilla viranomaisilla (Trafi, Rajavartiolaitos, Poliisi, Liikennevirasto) on paras asiantuntemus, osaaminen ja myöskin konkreettiset valvontamahdollisuudet vuokravenepalveluiden toimintaan. Edellä mainitut veneilyä valvovat viranomaiset voivat tarvittaessa soveltaa kuluttajaturvallisuuslain 18 § nojalla kuluttajaturvallisuuslain säännöksiä ja niiden tarjoamia valvontakeinoja valvonnassaan. Tällöin kuluttajaturvallisuuslain valvontakeinoja voidaan käyttää tilanteessa, jossa vesiliikennelain mukaisen valvontaviranomaisen valvontakeinot eivät riitä, tai jos vesiliikennelain erityissäännökset eivät takaa riittävää turvallisuustasoa. Valvonnan pirstaloitumisella nykyistä useammalle viranomais- taholle olisi todennäköisesti useita kielteisiä vaikutuksia. Vaarana on, että viranomaisten valvontalinjaukset muodostuvat epäyhdenmukaisemmiksi ja valvonnan tehokkuus ja asiantuntemus heikkenevät. Lisäksi se, että vuokravenepalveluita

valvoisi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto yksinomaan kuluttajaturvallisuuslain nojalla, saattaisi hankaloittaa toiminnanharjoittajien toimintaa ja kääntyä vuokravenesääntelyn keventämisen tavoitteita vastaan. Kuluttajaturvallisuuslain yleisluontoisista säännöksistä voisi seurata, että toiminnanharjoittajien olisi entistä vaikeampaa arvioida, mikä on lainsäädännön edellyttämä riittävä turvallisuuden taso.

Vesiliikennelainsäädännön uudistamisen tavoitteena on, että sääntelyllä uudistetaan ja ajanmukaistetaan vesiliikennettä koskevaa sääntelyä kokoamalla mahdollisuuksien mukaan sääntely yhteen lakiin. Vuokravenepalvelujen valvonnan siirtäminen kuluttajaturvallisuuslain alle ei toteuttaisi sääntelyuudistuksen ja yleisemmin norminpurun tavoitteita. Huomionarvoista on myös se, että kuluttajaturvallisuuslain nojalla voidaan valvoa ainoastaan sellaisia kuluttajapalveluita, joissa toiminnanharjoittajan kriteerit (KuTuL 3 §) täyttävä taho tarjoaa palveluita kuluttajalle. Toiminnanharjoittajana ei pidetä esimerkiksi luonnollista henkilöä, joka tarjoaa palvelua muussa kuin elinkeinotoiminnassa (KuTuL 3 § 2 mom.). Näin ollen, mikäli vuokravenepalveluiden valvonta siirtyisi kuluttajaturvallisuuslain ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston alaisuuteen, voisi syntyä vaara siitä, että tilanteet, joissa yksityishenkilö vuokraa satunnaisesti venettä toisen yksityishenkilön käyttöön (ns. C2C-vuokraus) jäisivät viranomaisen valvontatoimivallan ulottumattomiin.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto yhtyy työ- ja elinkeinoministeriö aiemmissa lausunnoissaan esittämiin kannanottoihin siitä, että on erittäin tärkeää, että eri sektoreille kuuluvien palveluiden turvallisuudesta säädettäisiin aina ensisijaisesti kyseisessä erityissääntelyssä riittävän kattavasti. Sekä kuluttajien turvallisuuden että valvonnan tarkoituksenmukaisen järjestämisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että kaikenlaisten vesiliikennepalveluiden turvallisuutta valvoisivat ne valvontaviranomaiset, joilla on kyseiseen osaamiseen liittyvä erityisasiantuntemus ja jotka jo valvovat vesiliikenteen turvallisuutta. Vuokravenesääntelyn purkamista tarkastelleessa Trafin muistiossa 22/2016 on arvioitu, että vuokraveneiden erityissääntelyn purkaminen johtaisi siihen, että vastuu turvallisuudesta ja sen kehittämisestä olisi entistä enemmän venevuokrauspalvelua tarjoavien tahojen itesesääntelyn ja kuluttajilta saatavan vertaispalautteen varassa. Turvallisuuden itesesääntely / -ohjautuvuus ei Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kokemuksen mukaan ole kovin hedelmällistä; monilla toimijoilla itsenäinen turvallisuusjohtaminen ei toimi toivotulla tavalla.

Tukes ei pidä kannatettavana vuokraveneitä koskevan erityissääntelyn kumoamista kokonaan. Esimerkiksi kaikkia nykyisiä vuokraveneitä koskevia varustevaatimuksia ei ole syytä ”pudottaa” veneitä yleisesti koskevalle nykytasolle (nykyiset kaikkia veneitä koskevat varusteluvaatimukset ovat sangen vaatimattomat). Lisäksi viittauksena suunniteltuihin, päällikön vastuuta tarkentaviin sääntelyuudistuksiin Turvallisuus- ja kemikaalivirasto huomauttaa, että mikäli uudistettuun

lainsäädäntöön tulisi mahdollisuus vuokrata miehitettyä vuokravenettä siten, että veneen kuljettajana toimii alaikäinen, olisi tärkeää, ettei alaikäiselle vuokraveneen kuljettajalle säilyttäisi jatkossakaan päällikön vastuuta. Nykyisessä vuokravenesääntelyssä on kuitenkin elementtejä, jotka ovat turhan raskaita ja vanhentuneita ja jotka voidaan siten perustellusti poistaa. Tarpeetonta sääntelyä voidaan keventää (esim. CE-merkinnän tarpeellisuus). Trafilla on paras asiantuntemus arvioida, mitkä ovat tällaisia tarpeettomia säännöksiä.

Pääjohtaja



Kimmo Peltonen

Johtaja



Juha Karjalainen

